

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/80/2024
Identifikačné číslo spisu: 7717215421
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:7717215421.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Holíča a členov senátu JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD., v spore žalobcu Okresné stavebné bytové družstvo Michalovce, Michalovce, Plynárenská 1, IČO: 00 172 154, zastúpeného advokátom JUDr. Slavomírom Kučmášom, Michalovce, Plynárenská 1, proti žalovanej N. Z.P., narodenej XX. Q. XXXX, M., M. X, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Kraččíkom, Michalovce, Štefánikova 4, o zaplatenie 7 106,52 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 14C/94/2017, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. februára 2024 sp. zn. 9Co/86/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 19. mája 2022 č. k. 14C/94/2017-298 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5 814,49 eura s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. októbra 2017 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 64 %.

1.1. Žalobca sa ako správca bytového domu žalobou, po pripustení jej zmeny uznesením z 19. novembra 2018 č. k. 14C/94/2017-82, domáhal voči žalovanej ako vlastníčke bytu v bytovom dome zaplatenia 7 106,52 eura s príslušenstvom titulom úhrad spojených s užívaním bytu, ako nedoplatku na úhradách spojených s užívaním bytu k 30. 09. 2017, keď žalovaná na mesačné predpisy úhrad spojených s užívaním bytu v spojení s ročnými vyúčtovaniami tepla, teplej úžitkovej vody a studenej vody a ostatných služieb za obdobie od 01. 01. 2017 do 30. 09. 2017 nezaplatila 7 106,52 Eur. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a po právnom posúdení veci podľa § 10 ods. 1, ods. 6, § 15 ods. 1 až 3, § 32h zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“), § 100 ods. 2, § 112, § 151j ods. 1, ods. 2 a § 517 ods.

2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), § 3 nariadenia Vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, dospel k záveru, že žaloba je sčasti opodstatnená a v zostávajúcej časti ju treba zamietnuť. Vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku skúmal, či uplatnený nárok žalobcu nie je premlčaný. Vychádzajúc z toho, že uplatnená pohľadávka je zabezpečená záložným právom a žalobca pred podaním žaloby preukázateľne začal s výkonom záložného práva, uzavrel, že uplatnený nárok nie je oslabený premlčaním. Spornou v konaní ostala otázka výšky uplatneného nároku, v tejto súvislosti súd prvej inštancie pripustil ako relevantný dôkaz odborné vyjadrenie certifikovaného audítora, z ktorého mu vyplynulo, že žalobca eviduje v rozhodnom období od žalovanej určité platby týkajúce sa dotknutého bytu, ako aj to, že z účtovného hľadiska vo vzťahu k žalovanej eviduje len sumu jedného nedoplatku ako tzv. jeden skumulovaný záväzok. Vývodil, že zálohové platby sa síce uhrádzajú mesačne a vopred, z účtovného hľadiska však ide len o zálohy, ktoré sa po uplynutí kalendárneho roka vyúčtujú. Nejde preto o samostatné záväzky. Nakoľko zistil, že dlh žalovanej na úhradách spojených s užívaním bytu v rozhodnom období predstavuje sumu 5 814,49 eura, žalobe v tejto časti vyhovel a vo zvyšku ju zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 7. februára 2024 sp. zn. 9Co/86/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku čo do dôvodnosti nároku žalobcu v sume 5 337,88 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. septembra 2018 do zaplatenia a v zostávajúcej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 50 %.

2.1. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej na odvolacom pojednávaní a po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu dospel k záveru o jeho čiastočnej dôvodnosti. Zo znenia zmluvy o výkone správy obsiahnutej v súdnom spise zistil, že žalovaná síce mala povinnosť uhrádzať jednotlivé platby mesačne vopred, avšak išlo len o platby zálohové. Výkonaním vyúčtovania mesačných zálohových platieb do 31. mája bežného roka za rok predchádzajúci bola povinnosť žalovanej uhrádzať mesačné platby nahradená povinnosťou uhradiť zistený nedoplatok v lehote 60 dní od doručenia vyúčtovania. Pokiaľ ide o stanovenie počiatku plynutia premlčacej doby, odvolací súd vychádzal z toho, že preddávková povinnosť uhrádzať zálohové platby za obdobie roka 2014 bola nahradená povinnosťou uhradiť nedoplatok za rok 2014 zistený vyúčtovaním vykonaným do 31. mája 2015. Uvedené v okolnostiach posudzovanej veci znamenalo, že splatnosť nedoplatku na zálohových platiach za obdobie kalendárneho roka 2014 nastala až po uplynutí 60 dní od doručenia vyúčtovania žalovanej, ktoré malo byť uskutočnené najneskôr do 31. mája 2015. Žalobca uplatnil nárok za obdobie od 1. októbra 2014 do 31. decembra 2014 návrhom na zmenu žaloby doručeným až 14. novembra 2018, t.j. po uplynutí premlčacej doby, ktorá pre uplatnenie nedoplatku zisteného za vyúčtovacie obdobie 2014 uplynula najneskôr 31. júla 2018. Uvedené zistenia odvolacieho súdu však nemali vplyv na nárok za ostatné obdobie, preto odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa uplatneného nároku za obdobie roka 2014 (v sume 476,60 eura) tak, že žalobu aj v tejto časti zamietol (§ 388 CSP). Po korekcii právneho názoru súdu prvej inštancie, ktorý premlčanie pohľadávky nesprávne stotožňoval s premlčaním výkonu záložného práva, vyslovil, že zostávajúci nárok žalobcu v sume 5 337,88 eura s príslušenstvom je dôvodný, rozhodnutie o tejto časti nároku je vecne správne, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil (§ 387 ods. 1 CP). Odvolaciu argumentáciu žalovanej obsahujúcu námietky proti relevancii odborného vyjadrenia predloženého žalobcom, na základe ktorého bola stanovená presná suma nedoplatku žalovanej na úhradách spojených s užívaním bytu, posúdil odvolací súd ako nedôvodnú s poukazom na § 206 v spojení s § 191 CSP. Napokon, po všeobecnej konštatácii základných zásad, z ktorých sa vychádza v prípade plnenia dlžníka pri existencii viacerých dlhov u toho istého veriteľa odvolací súd dodal, že žalovaná neuviedla, ktoré ňou uskutočnené úhrady žalobca nesprávne zaúčtoval. O trovách konania pred súdom prvej inštancie a o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, včas doplnené o ďalšiu dovolaciu argumentáciu (§ 434 CSP), napádajúc ho v rozsahu jeho I. a III. výroku.

Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zmenil [tak, že žalobu zamietne], resp. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, a aby jej v rozsahu úspechu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Súčasťou dovolania bol i návrh na postup podľa § 444 ods. 1 CSP odôvodnený obavou z výkonu záložného práva.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videla žalovaná v tom, že odvolací súd svojím zmätočným a nedostatočne odôvodneným rozhodnutím dovŕšil porušovania procesných práv žalovanej, keď nenapravil opakované pochybenia súdu prvej inštancie, ktorý v rozpore s ust. § 294 CSP pripustil zmenu žaloby, nereagoval na jej podstatné tvrdenia a nerešpektoval záväzný právny názor skôr vyslovený odvolacím súdom.

3.2. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci a prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP oprela žalovaná o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu v danom prípade záviselo od posúdenia otázky splatnosti jednotlivých mesačných preddavkov. Odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď v rozpore so znením § 10 ods. 1 a ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z. vychádzal z toho, že splatnosť jednotlivých mesačných zálohových platieb je po vykonaní konečného vyúčtovania nahradená splatnosťou zisteného nedoplatku. Odvolací súd tak poprel splatnosť jednotlivých mesačných preddavkových platieb s odôvodnením, že ju nahrádza splatnosť nedoplatku z vykonaného vyúčtovania. Výsledok vyúčtovania ale nie je vyúčtovaním skutočne uhradených platieb a reálnych nákladov, len vyúčtovaním mesačne predpísaných preddavkov oproti reálnym nákladom. Toto nesprávne právne posúdenie malo podľa žalovanej vplyv najmä na stanovenie počiatku plynutia premlčacej doby. Žalovaná ďalej odvolaciemu súdu vytýkala, že jeho rozhodnutie vychádza tiež z nesprávneho právneho posúdenia otázky priradzovania úhrad vykonaných dlžníkov v prospech veriteľa pri existencii viacerých dlhov. Odvolací súd v tomto smere len nekriticky prevzal závery predloženého odborného vyjadrenia, že označovanie úhrad žalovanou nemá pri pripisovaní platieb žiaden význam, lebo správca úhrady pripisuje na účet bytu ako celku a účtovne ich vedie ako jeden kumulovaný záväzok. Vo výpočte nedoplatku, z ktorého odvolací súd vychádzal, nie sú zohľadnené úhrady žalovanej.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že rozhodnutie považuje za vecne správne a dostatočne odôvodnené a že dovolacie dôvody uvádzané žalovanou nie sú dané. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Návrh žalovanej na postup podľa § 444 CSP považoval za nedôvodný.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) uznesením z 30. júna 2025 sp. zn. 9Cdo/80/2024 postupom podľa § 444 ods. 1 CSP do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní odložil vykonateľnosť napadnutej časti rozsudku odvolacieho súdu. Následne, po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je síce v časti prípustné, ale vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 421 ods.1 písm. b) CSP v spojení s § 432 CSP] nedôvodné a vo zvyšnej časti je potrebné ho odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť veci v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a

dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o tvrdenie, že odvolací súd nenapravil opakované pochybenia súdu prvej inštancie, ktorý nesprávne pripustil zmenu žaloby, nereagoval na podstatné tvrdenia žalovanej prezentované v konaní, vychádzal z nesprávnych zistení a nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu vyslovený v jeho skoršom zrušujúcom uznesení. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala celkovo za nepresvedčivé, nedostatočne odôvodnené a zmätočné.

14. Dovolací súd konštantne pripomína, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených námietok skúmal, či došlo k namietaným procesným vadám.

15. Dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania predovšetkým také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z

ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

16. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym, čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

17. V danej veci z obsah spisu vyplýva, že žalovaná v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuplatnila pri niektorom z uplatnených odvolacích dôvodov [§ 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP] argument o neprípustnosti zmeny žaloby v spotrebiteľskom spore, v priebehu konania súdu prvej inštancie vytýkala výlučne nesprávnosť procesného postupu, ktorý o návrhu žalobcu na zmenu žaloby rozhodol mimo pojednávania.

17.1. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní pritom vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal. Nedávalo by totiž žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmá), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom.

18. V posudzovanom prípade ide o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Hoci je žalovaná v zmluvnom vzťahu so správcou bytového domu slabšou stranou sporu - spotrebiteľkou, netreba opomínať, že bola v priebehu celého súdneho konania zastúpená advokátom, pričom obsah spisu jasne napovedá, že už v čase podania odvolania proti v poradí prvému rozsudku súdu prvej inštancie mala vedomosť o spotrebiteľskom charaktere sporu (porov. žiadosť žalovanej o oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie na č. I. 212 spisu). Ak žalovaná uvedené námietky (argumentáciu) zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnila už v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne napr. 8Cdo/8/2020, 9Cdo/132/2020).

19. Z uvedeného plyní záver, že dovolací súd sa nemohol zaoberať dôvodnosťou dovolacej argumentácie žalovanej, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, v rozpore s § 294 CSP, ak pripustil zmenu žaloby. Pokiaľ žalovaná v tejto súvislosti odvolaciemu súdu vytýkala, že mal na túto vadu prihliadnuť sám (§ 380 ods. 2 CSP), lebo v konaní neboli splnené procesné podmienky, dovolací súd pripomína, že v rámci dovolacieho prieskumu je oprávnený skúmať len existenciu procesných podmienok v odvolacom konaní; nemôže sa ex offio zaoberať tým, či boli splnené procesné podmienky v rámci konania v prvej inštancii alebo v odvolacom konaní. Treba súčasne dodať, že zmena žaloby ako dispozičný úkon strany nepredstavuje procesnú podmienku, splnenie ktorej by bol odvolací súd povinný skúmať nad rámec uplatnených odvolacích dôvodov (§ 380 ods. 2 CSP); tzv. vecnou procesnou podmienkou je len existencia návrhu na začatie konania (žaloba) ako prejav dispozičného princípu civilného sporového konania.

19.1. Pod procesné podmienky je možné subsumovať (i) procesné podmienky na strane súdu - právomoc a príslušnosť, (ii) procesné podmienky na strane strán sporu - procesná subjektivita, procesná spôsobilosť, podmienky týkajúce sa zastúpenia, (iii) vecné procesné podmienky - existencia návrhu na začatie konania a splnenie poplatkovej povinnosti a (iv) tzv. negatívne procesné podmienky - prekážka litispendencie, prekážka rozhodnutej veci. Ak odvolací súd vady v týchto procesných podmienkach nezistil, mohol napadnuté rozhodnutie preskúmať len z hľadiska dôvodov vymedzených žalovanou v rámci podaného odvolania.

20. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

21. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

22. Podľa ústavného súdu, zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky či absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

23. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil.

24. V posudzovanej veci má odôvodnenie napadnutej časti rozsudku odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalovanej, zhrnutie jej podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo na základe výsledkov zopakovaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je sčasti dôvodná.

25. Argumentácia odvolacieho súdu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je koherentná a podporuje príslušné závery prijaté vo výroku rozhodnutia; z rozhodnutia jednoznačne a jasne vyplývajú úvahy súdu, ktorými sa pri rozhodovaní vo veci riadil.

25.1. Z odôvodnenia potvrdzujúcej časti napadnutého rozhodnutia je dostatočne zrejmé, prečo považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, reflektujúc pritom podstatné odvolacie námietky žalovanej. Odvolací súd korigoval právne závery súdu prvej inštancie v otázke premlčania uplatnenej pohľadávky, keď konštatoval, že premlčanie pohľadávky nemožno stotožňovať s premlčaním výkonu záložného práva, ktorým je takáto pohľadávka zabezpečená, čím napravil možné pochybenia súdu prvej inštancie v súvislosti s nerešpektovaním kasačnej záväznosti skoršieho zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu. Prihliadol i na to, že žalobca až podaním zo 14. novembra 2018 uplatnil svoj nárok na zaplatenie dlžných preddavkov na úhrady spojené s užívaním bytu žalovanej za obdobie od 1. októbra 2014, čo sa odzrkadlilo vo výroku II. napadnutého rozsudku, ktorým žalobu v premlčanej časti uplatneného nároku zamietol. Napokon, reagoval aj na argumentáciu žalovanej týkajúcu sa priradzovania

uskutočnených platieb, keď po reflexii základných teoretických východísk a záverov súdnej praxe uviedol, že žalovaná nekonkretizovala, ktoré ňou realizované platby mali byť nesprávne zaúčtované.

26. Žalovaná v priebehu konania opakovane namietala, že žaloba je nedôvodná minimálne v časti ňou vykonaných úhrad; súdu prvej inštancie v tomto smere vytýkala, že z predložených listín vyvodil nesprávne skutkové závery a neprihliadol na ňou uskutočnené úhrady. Odvolací súd vzhľadom na uplatnené odvolacie dôvody v potrebnom rozsahu zopakoval dokazovanie a na základe takto zisteného skutkového stavu ustálil, že nárok žalobcu je dôvodný v časti 5 337,88 eura s príslušenstvom, vychádzajúc najmä z predloženého odborného vyjadrenia, ktoré považoval za relevantný dôkaz v zmysle § 206 v spojení s § 191 CSP, keďže bolo potrebné ustáliť výšku dlhu žalovanej vychádzajúc z účtovnej evidencie žalobcu. Nestotožnil sa s námietkami žalovanej, keď mal za preukázané, že certifikovaná audítorka v predloženom odbornom vyjadrení zohľadnila žalovanou realizované platby mesačných preddavkov a jej závery sú výsledkom analýzy účtovnej evidencie stavu nedoplatku spojeného s užívaním bytu žalovanej, predpísaných zálohových mesačných platieb, bankových výpisov za uplatnené obdobie, jednotlivých ročných vyúčtovaní zálohových platieb, stavu bankových zostatkov, stavu fondu, prevádzky, údržby, opráv bytového domu, ako aj prehľadu ročných stavov na karte bytu.

27. Dovolací súd nemal možnosť preskúmať správnosť ani úplnosť skutkových zistení, pretože mu neprislúcha vykonávať dokazovanie; je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Len skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, a preto je dovolanie žalovanej v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

29. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalovanou namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

30. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

32. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna

úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Žalovaná, namietajúc, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

33. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

34. Žalovaná, vyvodzujúc prípustnosť podaného dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v dovolaní namietala nesprávnosť právnych záverov odvolacieho súdu hneď z dvoch hľadísk. Dovolací súd, viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej podľa dovolateľky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (sp. zn. I. ÚS 51/2020) v ďalšom skúmal, či dôvodne namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

35. Dovolateľka v prvom rade namietala, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku momentu vzniku nároku na zaplatenie úhrad spojených s užívaním bytu (actio nata), t.j. odkedy sa správca mohol objektívne prvýkrát na súde domáhať práva na zaplatenie dlžných mesačných preddavkov v zmysle § 10 ods. 6 zákona č. 182/1993 Z. z. Skúmaním podmienok prípustnosti dovolania dovolací súd dospel k záveru, že ide o otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž skutočne záviselo od žalovanou vymedzenej právnej otázky, keď odvolací súd dospel k záveru, že povinnosť uhrádzať mesačné zálohové platby je, ak už došlo k vykonaniu ročného vyúčtovania za bežný kalendárny rok, nahradená povinnosťou uhradiť prípadný nedoplatok zistený z ročného vyúčtovania. Po zistení, že podmienky prípustnosti dovolania sú splnené, dovolací súd pristúpil k skúmaniu, či podané dovolanie je aj dôvodné, t.j. či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke. K tomu uvádza nasledovné.

36. Preddavky na úhrady za služby spojené s užívaním bytu majú charakter zálohových platieb na budúce plnenia; ich účelom je vytvoriť fond na úhradu plnení, prípadne udržiavania chodu sezónnych služieb pomerným rozložením. Hoci je vlastník povinný uhrádzať preddavky na poskytované služby, skutočná výška cien a záloh za jednotlivé služby sa zúčtuje po uplynutí kalendárneho roku. Výška nároku úhrady za služby totiž môže byť rozdielna od výšky určených preddavkov, čo sa odráža vo vyúčtovaní v zmysle § 7b ods. 3 zákona č. 182/1993 Z. z., preto aj pohľadávka vzniká až momentom vykonania vyúčtovania.

37. Súdna prax dosiaľ nezaujala jednoznačné stanovisko, pokiaľ ide o súdne vymáhanie nezaplatených úhrad za plnenia pred vykonaním ročného vyúčtovania. Na úrovni rozhodovacej praxe odvolacích súdov sa možno stretnúť s názorom, že v prípade neplatenia mesačných preddavkov ide o porušenie povinnosti, ktorej splnenia sa možno domáhať žalobou, avšak iba dokým nie je vypracované ročné zúčtovanie predpísaných platieb za kalendárny rok. Objavujú sa tiež názory, že úhrady za plnenia v podobe pravidelných preddavkov možno žiadať len prostredníctvom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia (predtým predbežného opatrenia; pozn. dovolacieho súdu). Oba názory sa opierajú o obdobnú argumentáciu, a síce o subjektívnu závažnosť rozsudku, ktorým v záujme zachovania právnej istoty nemožno žalovaného zaviazat' na budúce plnenie predbežnej povahy, ak sa jeho výška môže v budúcnosti ešte meniť. Ak je v čase rozhodovania súdu známe, aké boli skutočné náklady na služby spojené s užívaním bytu, zo samej podstaty vzájomného vzťahu zálohových platieb a ich vyúčtovania vyplýva, že popri sebe neobstoja, preto je pri posudzovaní dôvodnosti nároku žalobcu potrebné vychádzať - ak už bolo vykonané - v prvom rade z vykonaného vyúčtovania. V podstate obdobne na predmetnú problematiku nazerá aj odborná právnická verejnosť (Valachovič, M., Grausová, K., Círák, J. Zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2023).

38. Dovolací súd považuje uvedené závery za udržateľné. Napriek zákonnej i zmluvnej povinnosti platiť preddavky za služby spojené s užívaním bytu v určenej splatnosti mesačne vopred, dovolací súd sa

stotožňuje s názorom, že v prípade neuhradenia zálohovej platby nejde o dlh vlastníka bytu, pretože tento vznikne až po vyúčtovaní úhrad za jednotlivé plnenia. Dlh predstavuje nárok na odplatu a zodpovedá poskytnutému plneniu pri dohodnutej alebo určenej splatnosti, samotný dlh ale nemôže vzniknúť len neposkytnutím preddavku, pretože nie je ešte známa výška poskytnutého protiplnenia. Nedoplatok na úhradách tak môže vzniknúť až vyúčtovaním, nie neuhradením preddavku na nich.

39. Berúc do úvahy uvedené, ak v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo z ročných vyúčtovaní preukázané, aké boli v žalovanom období skutočné náklady spojené s užívaním bytu žalovanej, postupoval odvolací súd správne, ak pri posudzovaní dôvodnosti nároku žalobcu vychádzal v prvom rade z výsledkov týchto vyúčtovaní. V konaní nebolo sporné, že žalobca vykonal vyúčtovanie služieb spojených s užívaním bytu a vyúčtovanie fondu opráv za rok 2014 v zákonom stanovenej lehote do 31. mája 2015. Na uplatnenie jeho práva mu plynula trojročná premlčacia lehota (§ 101 OZ). Žalobca uplatnil nárok na úhradu nedoplatkov za služby spojené s užívaním bytu za obdobie od 1. októbra 2014 až zmenou žaloby zo 14. novembra 2018, teda celkom zjavne po uplynutí troch rokov od vykonania ročného zúčtovania, t.j. od momentu, kedy mohol svoje právo uplatniť na súde po prvý raz. Odvolací súd preto správne posúdil otázku momentu vzniku nároku na zaplatenie úhrad spojených s užívaním bytu.

40. Žalovaná v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 432 CSP odvolaciemu súdu vytýkala aj to, že nesprávne posúdil otázku priradzovania úhrad vykonaných dlžníkom v prospech veriteľa pri existencii viacerých dlhov, keď len nekriticky prevzal závery predloženého odborného vyjadrenia, že označovanie úhrad žalovanou nemá pri pripisovaní platieb žiaden význam, lebo správca úhrady pripisuje na účet bytu ako celku a účtovne ich vedie ako jeden kumulovaný záväzok.

41. Takto vymedzená dovolacia otázka by bola spôsobilá založiť prípustnosť podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP iba v situácii, ak by jej zodpovedanie mohlo mať reálny vplyv na právne postavenie žalovanej, čo nie je daný prípad, lebo výsledok by pre žalovanú bol rovnaký aj v prípade, ak by jej dovolací súd dal za pravdu. Cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu tak v danom prípade do úvahy neprichádza.

42. Dovolatelka pri formulovaní právnej otázky vychádzala zo skutkového predpokladu, že ňou uskutočnené úhrady preddavkových platieb žalobca zle zaúčtoval, keď nereflektoval jej vôľu započítať konkrétnu úhradu na konkrétny nedoplatok na mesačných zálohových platbách. Preskúmané rozhodnutie však bolo založené práve na opačnom závere, že žalobca vykonané úhrady v konkrétnom kalendárnom roku účtovne evidoval a prihliadal na ne pri vykonaní toho-ktorého vyúčtovania v zmysle § 7b zákona č. 182/1993 Z. z., pričom - vychádzajúc z už skôr uvedeného - výsledky ročných vyúčtovaní považoval za relevantné pre posúdenie dôvodnosti nároku na zaplatenie dlžných úhrad za služby spojené s užívaním bytu. Dodal, že žalovaná nešpecifikovala, ktoré konkrétne platby mali byť nesprávne zaúčtované.

43. Vo vzťahu k tejto časti dovolacej argumentácie žalovanej tak nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03). Dovolací súd preto dospel k záveru, že druhá dovolacia otázka nie je vymedzená spôsobom uvedeným v § 431 až § 435, čo je dôvod na odmietnutie tejto časti dovolania žalovanej podľa § 447 písm. f) CSP.

44. Zhrnúc skôr uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovanej síce [v časti dovolacieho

dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 CSP] vyvolalo procesný účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, jeho výsledok ale vedie k záveru, že dovolanie nie je dôvodné, lebo právne posúdenie žalovanou nastolenej právnej otázky posudzovania momentu vzniku nároku na úhradu dlžnej sumy za služby spojené s užívaním bytu v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. odvolacím súdom bolo správne. Keďže žalovaná dovolaním napadla vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, dovolací súd jej dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

45. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Keďže bol žalobca v dovolacom konaní v celom rozsahu úspešný, priznal mu dovolací súd proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

46. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.